

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

T/2910. számú

törvényjavaslat

**a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről
szóló 1995. évi LXVI. törvény módosításáról**

**Előadó: Dr. Lamperth Mónika
önkormányzati és területfejlesztési miniszter**

Budapest, 2007. május

2007. évi törvény**a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény módosításáról****1. §**

A köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Ltv.) 3. §-a a következő *t*) ponttal egészül ki:

„[3. § *E* törvény alkalmazása során]

t) *önkormányzati hivatal*: a polgármesteri hivatal, a társult képviselő-testület közös hivatala, a körjegyzőség, a megyei önkormányzati hivatal és a fővárosi közgyűlés hivatala (Főpolgármesteri Hivatal).”

2. §

Az Ltv. 10. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„10. § (1) Egyedi iratkezelési szabályzatot ad ki:

a) a közfeladatot ellátó szerv – e törvényben foglalt kivételekkel – az illetékes közlevéltárral egyetértésben,

b) a központi államigazgatási szerv a Magyar Országos Levéltárral, illetve az illetékes szaklevéltárral és a köziratok kezelésének szakmai irányításáért felelős miniszterrel egyetértésben,

c) az önkormányzati hivatal számára a jegyző (főjegyző) az illetékes közlevéltárral és a területileg illetékes közigazgatási hivatallal egyetértésben.

(2) Egységes iratkezelési szabályzatot ad ki:

a) a köziratok kezelésének szakmai irányításáért felelős miniszterrel, valamint a Magyar Országos Levéltárral, illetve az illetékes szaklevéltárral egyetértésben

aa) a szakmai irányítást ellátó miniszter, vagy a központi államigazgatási szerv vezetője a területi és helyi államigazgatási szervek, a Magyar Honvédség, valamint a rendvédelmi szervek (kivéve a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok) részére,

ab) az igazságügyért felelős miniszter a közjegyzők és a bírósági végrehajtók, valamint ezek kamarái tekintetében,

b) az Országos Igazságszolgáltatási Tanács a bíróságok, a legfőbb ügyész az ügyészségek részére a Magyar Országos Levéltárral egyetértésben.

(3) A 10. § (1) bekezdés b) pontja és a 10. § (2) bekezdésének aa) alpontja szerinti iratkezelési szabályzatokat a szakmai irányítást ellátó miniszter vagy a központi államigazgatási szerv vezetője egységes iratkezelési szabályzatban összefoglalva is kiadhatja.

(4) Indokolt esetben a szakmai irányítást ellátó miniszter az állami és helyi önkormányzati intézmények meghatározott csoportja részére a köziratok kezelésének szakmai irányításáért felelős miniszterrel, valamint a Magyar Országos Levéltárral egyetértésben egységes iratkezelési szabályzatot, vagy egyedi iratkezelési szabályzatuk mellékletét képező egységes irattári tervet adhat ki.

(5) Az önkormányzati hivatalok számára az önkormányzatokért felelős miniszter a köziratok kezelésének szakmai irányításáért felelős miniszterrel és a Magyar Országos Levéltárral egyetértésben minta irattári tervet ad ki.

(6) A jogi személyiséggel rendelkező önkormányzati társulás, az önkormányzatok többcélú kistérségi társulása (a továbbiakban együtt: önkormányzati társulások) a társulási megállapodásban rendelkezhet az iratkezelés szabályozásáról.

(7) A Magyar Országos Levéltár, illetőleg az illetékes közlevéltár egyetértési joga az irattári tételek kialakításával és a nem selejtezhető irattári tételek kijelölésével, továbbá a nem selejtezhető iratok levéltári használatát befolyásoló előírásokkal összefüggő kérdésekre terjed ki.

(8) A Magyar Országos Levéltár az önkormányzati levéltárak véleményének előzetes kikérésével gyakorolja a bíróságok, ügyészségek, a központi államigazgatási szervek területi szervei, a rendvédelmi szervek szervezeti egységei és a helyi önkormányzati intézmények meghatározott csoportja részére készült iratkezelési szabályzatok és irattári tervek, illetve az önkormányzati hivatalok minta irattári terve kiadásával kapcsolatos egyetértési jogát.

(9) Az irattári terv az iratkezelési szabályzat szerves részét képezi, annak kötelező mellékleteként. Elfogadási rendje – kivéve az állami és helyi önkormányzati intézmények meghatározott csoportja részére kiadott egységes irattári terveket – nem válik el az iratkezelési szabályzattól.

(10) A központi államigazgatási szervek, az önkormányzati hivatalok és az önkormányzati társulások iratkezelési szabályzatai végrehajtásának ellenőrzési rendjét a 35/A. § (1) bekezdése szerinti kormányrendeletben a Kormány állapítja meg.”

3. §

Az Ltv. 17. § (1) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A Magyar Országos Levéltár központi általános levéltár. Illetékességi körébe tartozik a köztársasági elnöknek és hivatalának, az Országgyűlésnek és hivatalának, továbbá az országgyűlési biztosok hivatalainak, az Alkotmánybíróságnak, a 19. § (2) bekezdésében meghatározott kivétellel a központi államigazgatási szerveknek (a miniszterelnöknek és hivatalának, a minisztériumoknak, az autonóm államigazgatási szerveknek, a kormányhivataloknak, a központi hivataloknak és a rendvédelmi szervek országos parancsnokságainak), a polgári nemzetbiztonsági szolgálatoknak, valamint – a központi államigazgatási szervek területi szervei, a rendőrség, a határőrség, a polgári védelem, a vám- és pénzügyőrség, továbbá az állami és hivatásos önkormányzati tűzoltóság területi és helyi szervei és a büntetés-végrehajtási szervezet kivételével – a központi államigazgatási szervek közvetlen felügyelete és irányítása alatt működő egyéb állami szerveknek, a Legfelsőbb Bíróságnak, a Legfőbb Ügyészségnek, az Állami Számvevőszéknek és a Magyar Nemzeti Banknak, valamint mindezen szervek jogelődeinek levéltári anyaga, továbbá minden, levéltárral nem rendelkező országos köztestület és közalapítvány levéltári anyaga.”

4. §

(1) Az Ltv. 35. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) Felhatalmazást kap az önkormányzatokért felelős miniszter és a kultúráért felelős miniszter, hogy a köziratok kezelésének szakmai irányítását ellátó miniszterrel egyetértésben rendeletben állapítsák meg az önkormányzati hivatalok államigazgatási ügyekkel összefüggésben keletkezett iratai tárgyi alapú rendszerezését és megőrzési idejét.”

(2) Az Ltv. 35. §-a a következő (10) és (11) bekezdéssel egészül ki:

„(10) Felhatalmazást kap a szakmai irányítást ellátó miniszter, hogy az állami és helyi önkormányzati intézmények meghatározott csoportja részére a köziratok kezelésének szakmai irányításáért felelős miniszterrel, valamint a Magyar Országos Levéltárral egyetértésben egységes iratkezelési szabályzatot, vagy egyedi iratkezelési szabályzatuk mellékletét képező egységes irattári tervet adjon ki.

(11) Felhatalmazást kap az önkormányzatokért felelős miniszter, hogy az önkormányzati hivatalok számára, a köziratok kezelésének szakmai irányításáért felelős miniszterrel és a Magyar Országos Levéltárral egyetértésben minta irattári tervet adjon ki.”

5. §

(1) E törvény 2007. július 1-jén lép hatályba, rendelkezéseit az ezt követően készített és a 2008. január 1. napját követően hatályba léptetni kívánt iratkezelési szabályzatok és irattári tervek vonatkozásában kell alkalmazni.

(2) E törvény hatályba lépésével egyidejűleg

a) hatályát veszti a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény módosításáról szóló 2005. évi CXLIX. törvény 4. §-a,

b) a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény módosításáról szóló 2005. évi CXLIX. törvény 7. § (2) bekezdés *c)* pontjában a „2008. január 1-jétől” szövegrész helyébe „2009. január 1-jétől” szövegrész lép.

(3) 2007. december 31-én hatályát veszti az Ltv. 19. § (1) bekezdésében a „Központi Statisztikai Hivatal Levéltára” szövegrész, 19. § (2) bekezdésének *b)* pontja, valamint a statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvény 6. § (1) bekezdésének *l)* pontjában az „és szaklevéltár” szövegrész.

INDOKOLÁS

a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény módosításáról szóló törvényjavaslathoz

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Ltv.) 2006. január 1. napjától hatályos 8/A. §-a értelmében a köziratok kezelésének szakmai irányításáért a Kormány által kijelölt miniszter felel.

A Magyar Köztársaság minisztériumainak felsorolásáról szóló 2006. évi LV. törvény 2006. június 9-én lépett hatályba. E törvény 2. §-ának *a)* pontja értelmében a köziratok kezelésének szakmai irányításáért az önkormányzati és területfejlesztési miniszter felel, a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről szóló 335/2005. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. §-ának (3) bekezdése értelmében a Kormányzati Iratkezelési Felügyelet (a továbbiakban: KIF) útján.

Az önkormányzati és területfejlesztési miniszter feladat- és hatásköréről szóló 168/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. §-ának *d)* pontja alapján az önkormányzati és területfejlesztési miniszter felel a köziratok kezelésének szakmai irányításáért, ezen rendelet 4. §-ának *d)* pontja értelmében pedig a köziratok kezelésének szakmai irányításáért való felelőssége körében előkészíti a köziratok kezeléséről szóló jogszabályokat.

Az Ltv. módosítását a Magyar Köztársaság minisztériumainak felsorolásáról szóló 2006. évi LV. törvény és a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény indokolja. E törvényi rendelkezések ugyanis oly mértékben alakítják át a közigazgatási szervek rendszerét, amely e szervek iratkezelési szabályzatai kiadási rendjének átalakítását, egyszerűsítését teszi szükségessé. A 2007. január 1. napján hatályba lépett, a kormányzati szervezetalkítással összefüggő törvénymódosításokról szóló 2006. évi CIX. törvénynek ugyanis nem volt célja az ágazati joganyag tekintetében érdemi, az egyes feladatok ellátásának rendjét tartalmilag átalakító változtatások megtétele, ezért a Ltv. jelen előterjesztés tárgyát képező módosításait ettől függetlenül szükséges előterjeszteni.

A KIF és a jóváhagyási, egyetértési jogosultság gyakorlásában közreműködő szervek (Magyar Országos Levéltár, Oktatási és Kulturális Minisztérium) a

2006. év során szerzett gyakorlati tapasztalatai az egyetértési jog gyakorlásának bonyolultságát, a vonatkozó rendelkezések közötti ellentmondásokat és egyéb hiányosságokat tártak fel. A módosítás célja ezért a szabályozás egyszerűbbé, átláthatóbbá, követhetőbbé tétele, a hiányosságok pótlása, valamint az ellentmondások feloldása.

A módosítás egyetlen jogszabályba fogja össze az egyetértés gyakorlására jogosult szerveket, ezzel egy jogszabályba fogva össze a korábban különböző jogszabályokban megtalálható rendelkezéseket, feloldva egyúttal a közöttük lévő ellentmondásokat is, valamint tovább egyszerűsíti annak eljárási rendjét azáltal, hogy a kultúráért felelős miniszter egyetértési jogait a Magyar Országos Levéltárra ruházza.

A tervezet ezen túl pontosítja a törvény hatálya alá tartozó szervezeteket, valamint felhatalmazást ad az elmúlt év gyakorlati tapasztalatai alapján jogi rendezést igénylő problémákra is.

A KSH Levéltárának megszüntetéséhez a nemzeti kulturális örökség minisztere 2006. májusában írásban elvi hozzájárulását adta.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

A módosítás során az értelmező rendelkezések köre kibővül az önkormányzati hivatal fogalmának meghatározásával.

A 2. §-hoz

Az Ltv. 10. §-a módosításának egyik célja, hogy az egyedi, illetve egységes iratkezelési szabályzatok kiadásával kapcsolatos alapvető rendelkezések az Ltv.-ben legyenek rögzítve. A módosítás során lehetőség nyílt arra is, hogy a gyakorlat során felmerült ellentmondásokat orvosoljuk, ilyenek például: az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala saját Hivatala vonatkozásában a jövőben nem egységes, hanem egyedi iratkezelési szabályzatot adhat ki. A hatályos Ltv. az önkormányzati társulások iratkezelésére vonatkozó előírást egyáltalán nem tartalmaz, ezért a kiegészítés célja, hogy iránymutatást adjon e szervek részére.

A helyi önkormányzatok tekintetében pontosítást tartalmaz a módosítás, mivel egyértelműen megjelöli, hogy a jegyző a polgármesteri hivatal, a körjegyzőség, illetve a megyei önkormányzat hivatala, összefoglalóan az önkormányzati hivatal számára készít iratkezelési szabályzatot.

Az önkormányzati társulások tekintetében a korábbi szabályozás nem tartalmazott egyértelmű rendelkezéseket. Indokolt ezért e törvényben rögzíteni, hogy az önkormányzati társulások a társulási megállapodásban rendelkezzenek az iratkezelés szabályozásáról. Ez nem jelenti azt, hogy a társulási megállapodásnak részét képezi az iratkezelési szabályzat, csupán azt, hogy az iratkezelési szabályzat megalkotásáról rendelkezniük kell.

Az Ltv. 10. §-ának jelenleg hatályos (2) bekezdése értelmében a rendvédelmi szervek, továbbá a Határőrség részére a szakmai irányítást ellátó miniszter, illetve országos hatáskörű szerv vezetője egységes iratkezelési szabályzatot ad ki.

A Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény 1. § (2) bekezdésének *h*) pontja és (5) bekezdése alapján a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok és a Határőrség – mint rendvédelmi szervek – központi államigazgatási szervek, így külön nevesítésük nem indokolt. Tekintettel arra, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatok egyedi iratkezelési szabályzatot adnak ki – figyelemmel a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 28. §-ának (5) bekezdésében meghatározottakra is,

mely szerint a nemzetbiztonsági szolgálatok a maradandó értékű irat védelme érdekében végzett levéltári ellenőrzéssel kapcsolatos eljárási szabályokat az illetékes szervezetekkel külön megállapodásban rögzítik – indokolt a polgári nemzetbiztonsági szolgálatoknak az Ltv. 10. § (2) bekezdésében meghatározott „rendvédelmi szervek” köréből történő kiemelése, az Ltv. 10. § (1) bekezdésének hatálya alá tartozó, egyedi iratkezelési szabályzatot kiadó szervek köré történő visszautalása.

A Magyar Köztársaság minisztériumainak felsorolásáról szóló 2006. évi LV. törvény 2006. június 9-ei hatályba lépésével a szakmai irányítást ellátó miniszterek személyében változás következett be. A régi szabályok megtartása mellett a jövőben lehetőség lenne arra is, hogy a szakmai irányítást ellátó miniszter, vagy a központi államigazgatási szerv vezetője a központi államigazgatási szerv és annak területi, helyi szervei, a Magyar Honvédség továbbá a rendvédelmi szerv valamennyi szervezeti egységére egységes iratkezelési szabályzatot adjon ki a köziratok kezelésének szakmai irányításáért felelős miniszterrel, valamint a Magyar Országos Levéltárral egyetértésben.

A minta irattári tervek kiadásának lehetőségét a jövőben sem indokolt megváltoztatni. Ennek oka, hogy az első egységes irattári terv 2007. január 1. napján lépett hatályba, tehát az egységes irattári tervek gyakorlati alkalmazhatóságának tapasztalatait erre tekintettel lehet majd összegezni.

A közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről szóló 335/2005. (XII. 29.) Korm. rendeletről (a továbbiakban: Korm. rendelet) a vonatkozó rendelkezések átemelésének indoka, hogy az iratkezelési szabályzatok elfogadásában érintett szervek egy helyen, az Ltv.-ben szerepeljenek.

Az Ltv. 10. § jelenleg hatályos (3) és (4) bekezdése módosításának indoka, hogy a jövőben az iratkezelési szabályzatokat és irattári terveket jóváhagyó, valamint egyetértési jogot gyakorló szereplők között a kultúráért felelős miniszter már nem jelenik meg. A módosítást a jóváhagyási eljárás jelenleg még meglévő bonyolultsága indokolja, a tervezet elfogadását követően az eljárás lényegesen egyszerűbbé válik egyrészt azért, hogy az egyetértési jogot gyakorló szereplők egy jogszabályban találhatók meg.

A 10. §-t új bekezdésekkel indokolt kiegészíteni tekintettel arra, hogy a tervezetben átemelésre kerültek a kormányrendeletnek az irattári tervek jóváhagyási rendjére vonatkozó szakaszai az egyetértési rend egyik legjelentősebb ellentmondásának orvoslása érdekében. Szükséges törvényi szinten rögzíteni, hogy az irattári tervek az iratkezelési szabályzatok szerves részét képezik, ezáltal jóváhagyásuk rendje sem válhat külön.

A 3. §-hoz

A Magyar Országos Levéltár illetékességi körének pontosítása a tervezet célja.

A 4. §-hoz

A Ltv. jelenleg hatályos 35. §-ának (6) bekezdése felhatalmazást tartalmaz az egységes közigazgatási ügykezelési szabályoknak kormányrendeletben történő megállapítására. Ezen felhatalmazó rendelkezés „beépítésére” a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 188. §-ával összefüggésben került sor. A Ket 188. §-át időközben, 2006. január 1-jei hatállyal hatályon kívül helyezte a 2005. évi CXLIX. törvény, amely sajnálatos módon nem rendelkezett az Ltv. 35. §-ának (6) bekezdésében rögzített felhatalmazás hatályon kívül helyezéséről. Tekintettel azonban arra, hogy jelen módosítás megszünteti az önkormányzati hivatalok számára egységes irattári terv kiadásának lehetőségét, a rendelkezés hatályon kívül helyezése helyett, a rendelkezést módosítva felhatalmazást kapnak az illetékes miniszterek, hogy az önkormányzati hivatalok államigazgatási ügyekkel összefüggésben keletkezett iratai tárgyi alapú rendszerezését és megőrzési idejét jogi normában határozzák meg.

Az 5. §-hoz

Tekintettel a közfeladatot ellátó szervek költségvetési helyzetére, a jelenleg alkalmazásban lévő iratkezelési szoftverek tanúsítása végső határidejének 2009. január 1-jét indokolt megjelölni, mely időpont illeszkedik az elektronikus dokumentumkezelés, mint szoftverkövetelmény bevezetésének határidejéhez is.

A Ltv. 10. §-át korábban módosító rendelkezések hatályon kívül helyezése szükséges.

A KSH a levéltár fenntartásával szemben támasztott jogszabályban meghatározott követelményeket nem tudja teljesíteni, ezért az átadás-átvételtől szóló részletes szakmai megállapodást követően a levéltárában őrzött iratokat az illetékes közlevéltárnak adja át.